

یک الگوریتم جدید برای شناسایی جوامع در شبکه‌های اجتماعی با استفاده از اتوماتای یادگیر

مانا هیبت‌الله پورده میرانی^۱، محمدرضا میبدی^۲، علیرضا رضوانیان^۳

^۱ آزمایشگاه محاسبات نرم، دانشکده کامپیوتر و فناوری اطلاعات، دانشگاه صنعتی امیرکبیر، تهران mana_mirani@aut.ac.ir

^۲ آزمایشگاه محاسبات نرم، دانشکده کامپیوتر و فناوری اطلاعات، دانشگاه صنعتی امیرکبیر، تهران mmeybodi@aut.ac.ir

^۳ آزمایشگاه محاسبات نرم، دانشکده کامپیوتر و فناوری اطلاعات، دانشگاه صنعتی امیرکبیر، تهران a.rezvanian@aut.ac.ir

چکیده

با توجه به ساختار روابط اجتماعی میان کاربران وجود ساختارهای اجتماعی در شبکه‌های اجتماعی، یکی از مسائل مهم در این شبکه‌ها، شناسایی جوامع به منظور تحلیل ساختاری شبکه اجتماعی است. در مسئله شناسایی جوامع، هدف تقسیم‌بندی شبکه به مجموعه‌ای از زیر گراف‌های است به گونه‌ای که تراکم ارتباطات داخل جوامع خیلی بالا و ارتباط مابین جوامع خیلی پایین باشد. در این مقاله با استفاده از یک الگوریتم مبتنی بر آتوماتای یادگیر سلوی نامنظم سعی بر شناسایی جوامع در شبکه‌های اجتماعی شده است. در الگوریتم پیشنهادی هر گره از گراف به یک آتوماتای یادگیر مجهز شده و براساس روابط همسایگی گره‌های گراف و روابط کل گره‌های گراف با یکدیگر براساس معیاری جدیدی به نام سیگنیفیکنس، فرآیند پاداش و جریمه به اقدامات اوتوماتاهای یادگیر اعمال می‌شود. در واقع اساس کار این مقاله بهینه‌سازی معیار عمومی سیگنیفیکنس در کنار یک معیار محلی با استفاده از آتوماتای یادگیر سلوی است تا بتوان جوامع را به درستی تشخیص داد. به منظور ارزیابی کارایی الگوریتم پیشنهادی آزمایشاتی بر روی دادگان استاندارد شبکه‌های اجتماعی ترتیب داده شده است که نتایج آزمایشات در مقایسه با الگوریتم‌های متداول شناسایی جوامع حاکی از برتری روش پیشنهادی از نظر دقت و زمان اجرا است.

کلمات کلیدی: شبکه‌های اجتماعی، شناسایی جوامع، آتوماتای یادگیر سلوی، معیار سیگنیفیکنس، بهینه‌سازی.

۱ مقدمه

شبکه اجتماعی، ساختاری اجتماعی است که توسط مجموعه‌ای از افراد (یا سازمان‌ها یا موجودیت‌های اجتماعی دیگر) شکل گرفته است. این مجموعه، به وسیله رابطه‌های اجتماعی مانند مبادله اطلاعات، همکاری، دوستی، خویشاوندی و یا تبادلات مالی مرتبط شده‌اند. واسمن و همکارانش [۱۷] به عنوان پیشتازان تحلیل شبکه‌های اجتماعی برای شبکه‌های اجتماعی نقل کرده‌اند که «شبکه اجتماعی می‌تواند به عنوان سیستم رابطه‌ای اجتماعی که توسط مجموعه‌ای از بازیگران و ارتباطات اجتماعی آن‌ها توصیف می‌شود، تعریف شود.» به طور متداول یک شبکه اجتماعی را می‌توان در قالب گراف نمایش داد که دارای مجموعه‌ای از رئوس (گره) و یال (اتصال) می‌باشد بطوریکه رئوس به عنوان بازیگران درون شبکه‌ای و یال‌ها به عنوان روابط بین این بازیگران به حساب می‌آیند. در ساده‌ترین شکل، یک شبکه اجتماعی نگاشتی از تمام یال‌های مربوطه، میان رئوس مورد مطالعه است. تحلیل شبکه‌های اجتماعی رویکردی برای مطالعه فعل و انفعالات تعاملات بشری است و برای بررسی الگوهای ساختار ارتباطی یا سازماندهی شبکه‌های اجتماعی استفاده می‌شود. با گسترش استفاده از روش‌های ارتباط الکترونیکی و آنلاین، شبکه‌های اجتماعی ایجاد شده

گسترش یافته و اهمیت استخراج جوامع در این شبکه‌ها به منظور تحلیل شبکه‌های اجتماعی از اهمیت بیشتری پیدا کرده است.

شناسایی جوامع علاوه بر تحلیل ساختاری شبکه‌های اجتماعی در مسائل دیگری همچون دسته‌بندی مشتریان، سیستم‌های پیشنهاد دهنده، برچسبزنی رئوس، تحلیل افراد تأثیرگذار شبکه و انتشار اطلاعات نیز کاربرد دارد. این مسئله به علت پیچیدگی، به رغم تلاش‌های مختلفی که در سال‌های اخیر در این زمینه انجام شده، هنوز به صورت کامل حل نشده و جواب رضایت‌بخشی برای حل این مسئله ارائه نشده است. الگوریتم‌های شناسایی جوامع بسیاری برای تحلیل شبکه‌های اجتماعی ارائه شده‌اند. شناسایی جوامع را می‌توان به صورت یک مسئله بهینه‌سازی در نظر گرفت، از این منظر روش‌های متعددی مبتنی بر برآینده‌سازی معیار مشهور مازولاریتی برای شناسایی جوامع ارائه شده است [۱]. از جمله روش‌های معروف در این زمینه می‌توان به الگوریتم حریصانه نیومن (FN) [۲] اشاره نمود. در این روش از خوشه‌بندی سلسله مراتبی تجمعی استفاده شده است که گروه‌های متشکل از گره‌ها با موفقیت تشکیل جوامع بزرگتر را می‌دهند اگر و فقط اگر مقدار مازولاریتی پس از این ادغام افزایش یابد. پس از آن کلاست و همکارانش روش CNM [۳] را ارائه دادند که با استفاده از یک ساختمان داده‌ی پیچیده توائنتند با کاهش بار

۱.۲ ساختار آتوماتای یادگیر سلولی برای مسئله شناسایی جوامع

در این بخش یک روش آتوماتای یادگیر سلولی برای مسئله شناسایی جوامع معرفی می‌شود. ابتدا کل شبکه به عنوان یک آتوماتای یادگیر سلولی نامنظم^۲ مدل می‌شود و ساختار جامعه‌ی بهینه در طی تکامل (یادگیری) آتوماتای یادگیر سلولی شناسایی می‌شود. جهت ساختن این آتوماتای یادگیر سلولی نامنظم، اقدامات ذیل انجام می‌پذیرد. هر گره در شبکه به عنوان یک سلول از آتوماتای یادگیر سلولی در نظر گرفته می‌شود و یک آتوماتان یادگیر به هر سلول نسبت داده می‌شود. حالت^۳ (وضعیت) هر سلول به اقدام جاری منتخب آتوماتان بستگی دارد. ساختار یک آتوماتان یادگیر Li مربوط به گرهⁱ به صورت سه‌تایی (ρ_i , β_i و α_i) نشان داده می‌شود [۱۳] به طوری که:

$$\alpha_i = (\alpha_{i1}, \alpha_{i2}, \dots, \alpha_{in}) = N(i)$$

است که $N(i)$ مجموعه گره‌های همسایه‌ی گرهⁱ در شبکه می‌باشد.

$\beta_i = \{0,1\}$ مجموعه مقادیر پاسخ گرفته شده از محیط است که در آن صفر و یک به ترتیب متناظر با پاداش و جریمه می‌باشند.

$\rho_{ij} = (\rho_{i1}, \rho_{i2}, \dots, \rho_{in})$ بردار احتمال اقدامات است که احتمال انتخاب اقدام_j برای آتوماتان یادگیر L_i است.

بردار راه حل با استفاده از وضعیت سلول‌ها در کل شبکه حاصل می‌شود. به عبارتی اقدامات جاری انتخاب شده توسط آتوماتای یادگیر بردار راه حل را تشکیل می‌دهد. بنابراین در تکرار t ام، بردار راه حل به صورت زیر است:

$$S(t) = (\alpha_1(t), \alpha_2(t), \dots, \alpha_n(t))$$

۲ بازنمایی راه حل

ساختار جامعه را می‌توان به صورت بردار عضویت $C = (c_1, c_2, \dots, c_n)$ نشان داد. مشکل اصلی بازنمایی بردار عضویت این است که نیازمند اطلاعات اولیه مربوط به تعداد جوامع در شبکه می‌باشد. لذا در اینجا از بازنمایی همسایگی مبتنی بر مکان^۴ که در [۱۲] ارائه شده است، استفاده می‌شود. در این بازنمایی راه حل با استفاده از یک بردار راه حل $S = (s_1, s_2, \dots, s_n)$ نمایش داده می‌شود که s_i نشان می‌دهد که گرهⁱ و گره^j هر دو متعلق به یک جامعه هستند. در واقع بردار راه حل S به جای جوامع، نمایان گر یال‌هاست. از آن‌جا که الگوریتم به دنبال برداری برای جوامع است، نیاز به یک پردازش برای تبدیل بردار راه حل به بردار عضویت است. برای این کار از جستجوی اول سطح یا جستجوی اول عمق که دارای پیچیدگی زمانی خطی هستند استفاده می‌شود.

محاسباتی مازولاریتی در الگوریتم نیومن، آن را برای شبکه‌های بزرگ قابل استفاده کنند. شانگ و همکارانش نیز یک الگوریتم ژنتیک بهبودیافته به نام MIGA برای بدست آوردن مازولاریتی بیشینه ارائه دادند [۴].

فورتوناتو و همکارش در [۵] نشان دادند که گذشته از قابلیت‌های مازولاریتی، این روش دارای محدودیت‌های نیز می‌باشد. یکی از مهم‌ترین محدودیت‌های مازولاریتی در این زمینه، محدودیت تفکیک‌پذیری^۱ است. مسئله تفکیک‌پذیری تأثیر بسیار زیادی در مسائل کاربردی دنیای واقعی دارد. زیرا در این گونه مسائل، اجتماع‌ها اندازه‌های گوناگونی دارند و این مشکل باعث می‌شود بسیاری از اجتماعات کوچک، تشخیص داده نشوند. دو راه حل برای غلبه بر محدودیت تفکیک‌پذیری ارائه شده است: اول اینکه متریک‌های کیفیت دیگری در کنار مازولاریتی مطرح شدند تا در مقیاس‌های مختلف جوامع شناسایی شوند. به طور مثال در مقاله [۶] از معیاری به نام سیگنیفیکنس به جای مازولاریتی به عنوان تابع هدف در روش لووین استفاده شده است و به نتایج بهتری نسبت به استفاده از مازولاریتی رسیده است. همچنین پیزوتوی معیاری به نام "رتبه‌ی جامعه" را معرفی نمود [۷] تا تراکم بالای ارتباطات داخل جوامع و تراکم کم ارتباطات مابین جوامع را تضمین کند. دومین راه حل این مشکل فرموله کردن شناسایی جوامع به عنوان یک مسئله بهینه‌سازی چند هدفه است. پیزوتوی در [۸] با استفاده از الگوریتم تکاملی NSGA-II و DO تابع هدف شایستگی چامعه و رتبه جامعه سعی در بدست آوردن جوامع مناسب را دارد. گانگ و همکارانش الگوریتم MOEA/D-Net را ارائه دادند [۹] که سعی در بهینه‌سازی DO تابع هدف در تقابل هم را دارد. در [۱۰] نیز روش CLANet ارائه شده است که با استفاده از یک آتوماتای یادگیر بیشینه‌سازی مازولاریتی را در کنار یک محدودکننده محلی انجام داده است.

در این مقاله در ادامه در بخش دوم روش پیشنهادی معرفی شده است. بخش سوم به شبیه‌سازی و گزارش نتایج آزمایشات بر روی شبکه‌های ساختگی اختصاص یافته است و در نهایت در بخش نتیجه گیری این مقاله پایان یافته است.

۲ روش پیشنهادی

در این مقاله، بهینه‌سازی چند هدفه توسط آتوماتای یادگیر سلولی براساس یک معیار مناسب پیشنهاد شده است و روش پیشنهادی به نام SIG-CLA برای شناسایی جوامع سیگنیفیکنس در شبکه‌های اجتماعی نامگذاری شده است. در این روش از یک معیار عمومی به نام سیگنیفیکنس و معیار محلی رقوان [۱۱] برای یادگیری شبکه استفاده شده است. در ادامه در این قسمت، ابتدا ساختار آتوماتای یادگیر سلولی در نظر گرفته شده برای این مسئله شرح داده شده است. سپس معیار سیگنیفیکنس معرفی شده است و بعد از آن جزئیات الگوریتم SIG-CLA برای شناسایی جوامع شرح داده شده است.

² Irregular

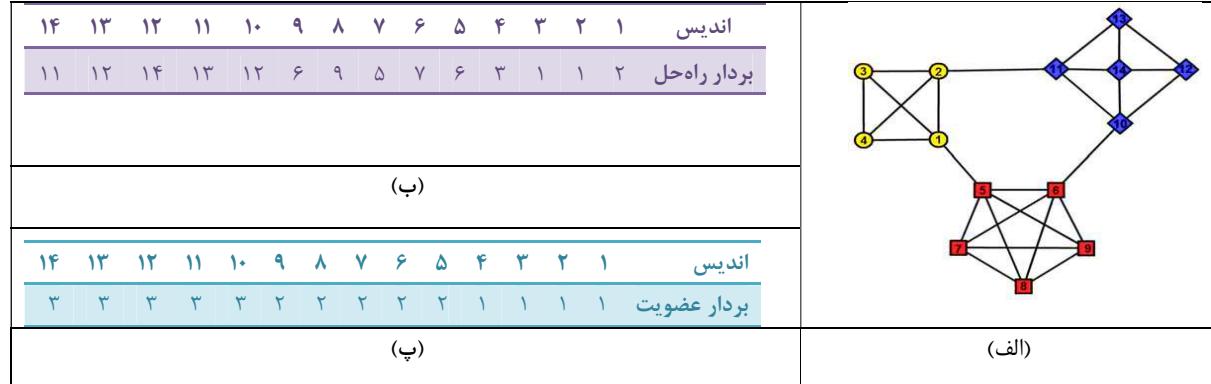
³ State

⁴ Locus based adjacency

¹ Limit resolution

راه حل است که باعث شده گزینه‌ی مناسبی برای انتخاب آن به عنوان بازنمایی راه حل در آutomاتای یادگیر باشد چرا که پیچیدگی زمانی راه حل باید بهینه باشد تا سرعت الگوریتم به صرفه باشد. در شکل ۱ به عنوان نمونه یک شبکه با ۱۴ گره نشان داده است که به سه جامعه بخش‌بندی شده است و برای آن یک بردار راه حل طبق بازنمایی راه حل همسایگی مبتنی بر مکان و بردار عضویت متناظر با آن آورده شده است.

بعد از این پردازش، بردار راه حل به بردار عضویت برای بازنمایی جوامع تبدیل می‌شود. بنابراین این بازنمایی راه حل دو مزیت مهم دارد که باعث می‌شود در آtomاتای یادگیر از آن استفاده شود. اول اینکه با استفاده از این بازنمایی می‌توان ساختار جامعه‌ی شبکه را به صورت بردار عضویت داشت بدون اینکه لزومی به داشتن اطلاعات اولیه راجع به تعداد جوامع در شبکه باشد. این مسئله از جمله مشکلات یک سری از روش‌های شناسایی جوامع است. دو میان مزیت آن خطی بودن این

شکل ۱: (الف) یک شبکه با سه جامعه که در آن جوامع با رنگ و شکل متفاوت متمایز شده‌اند. (ب) یک بردار عضویت در بازنمایی مکان مبتنی بر همسایگی برای ساختار جامعه این شبکه ارائه شده است. (پ) بردار عضویت مربوط به ساختار جامعه.

$$\Pr(\sigma) = \prod_c \exp(-\binom{n_c}{2} D(p_c \| p)) \quad (3)$$

در نهایت سیگنیفیکنس (σ , S)، منفی لگاریتم احتمال این بخش‌بندی است. که در آن p تراکم کل گراف و p_c تراکم زیرگراف c است. n_c نیز تعداد گره‌های زیرگراف c است.

$$S(\sigma) = -\log \Pr(\sigma) = \sum_c \binom{n_c}{2} D(p_c \| p) \quad (4)$$

۴.۲ شناسایی جوامع مبتنی بر آtomاتای یادگیر
در اینجا آtomاتای یادگیر سلولی همزمان باز^۵ (OSCLA) به کار گرفته شده است. آtomاتای یادگیر در کل شبکه به صورت همزمان فعال می‌شود. هر آtomاتان یادگیر از هر دو محیط محلی و عمومی تاثیر می‌پذیرد. محیط محلی هر آtomاتان یادگیر شامل گره‌های همسایه‌ی آن در آtomاتای یادگیر می‌شود و محیط عمومی شامل تمامی آtomاتای یادگیر در شبکه است. بردار احتمال اقدام آtomاتان یادگیر بر اساس پاسخ دریافتی از محیط و با استفاده از الگوریتم CP_{RP} به روز رسانی می‌شود که در ادامه توضیح داده می‌شود. تعاملات بین آtomاتان یادگیر و محیط در شکل ۲ آورده شده است.

در ادامه معیار سیگنیفیکنس را معرفی می‌کنیم. هدف این مقاله بهینه‌سازی این معیار در کنار یک معیار محلی با استفاده از آtomاتای یادگیر سلولی به منظور یافتن یک ساختار جامعه مناسب است.

۳.۲ معیار سیگنیفیکنت

در روش‌های قلی از جمله مازولاریتی همواره پارتبیشن‌ها ثابت در نظر گرفته شده‌اند و یال‌ها به صورت تصادفی توزیع شده‌اند و احتمال این که یک پارتبیشن ثابت شامل حداقل E یال داخلی شود محاسبه می‌شود که مدنظر ما نیست. ما به دنبال آن هستیم که آیا یک بخش با حداقل E یال داخلی در این گراف تصادفی پیدا می‌شود یا نه که این رویه در اینجا در نظر گرفته شده است. لذا از آن جایی که شناسایی جوامع به دنبال بخش‌های خوب است باید بر روی احتمال p پیدا کردن بخش‌های خوب در گراف تصادفی باشیم. احتمال اینکه یک زیرگراف با تراکم q و سایز n در گراف تصادفی با سایز n و تراکم p پیدا شود.

$$\Pr(S(n_c, q) \subseteq G(n, p)) = e^{\theta(-\binom{n_c}{2} D(q \| p))} \quad (1)$$

که در آن $D(q \| p)$ فاصله‌ی بین q و p است و به صورت زیر محاسبه می‌شود:

$$D(q \| p) = q \log \frac{q}{p} + (1 - q) \log \frac{1 - q}{1 - p} \quad (2)$$

رابطه‌ی (۱) برای یک بخش (خوشه) است. بنابراین با در نظر گرفتن تمامی بخش‌ها برای بخش‌بندی مورد نظر ضرب تک تک احتمال‌های هر بخش را محاسبه می‌کنیم و خواهیم داشت:

$$W_i(t+1) = W_i(t) + (1 - \beta(t)) \quad (6)$$

$$Z_i(t+1) = Z_i(t) + 1$$

$$d_i(t+1) = \frac{W_i(t+1)}{Z_i(t+1)}$$

این روش تا زمانی که ساختار جامعه بسته آمده در چندین تکرار متوالی ثابت باقی بماند تکرار می‌شود.

۳ شبیه‌سازی و نتایج آزمایشات

در این بخش، کارایی الگوریتم SIG-CLA با سایر روش‌های شناسایی جوامع مطرح از جمله [۱]CNM، [۲]MOGA، [۳]GA-net، [۴]MOEA/D.net، [۵]MOCD [۶]Meme.net و [۷]CLA-net مورد مقایسه قرار گرفته است. قابل ذکر است که برای ارزیابی عاملانه تنظیمات پیش‌فرض و یا آنچه در مقاله‌ی نویسنده‌گان ذکر شده بود اعمال شده است و آزمایشات برای حصول اطمینان از نتیجه و عدم اتفاقی بودن، ۳۰ مرتبه تکرار شده‌اند. در پیاده‌سازی SIG-CLA نرخ پاداش ۰،۰۰۵ در نظر گرفته شده است.

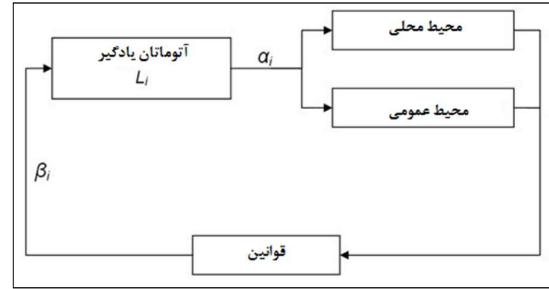
از آن‌جا که الگوریتم‌های مورد مقایسه در اینجا به منظور تشخیص جوامع، بهینه‌سازی را بر روی معیارهای متفاوتی نظیر مازلاریتی، رتبه جامعه، چگالی و سیگنیفیکنس انجام می‌دهند، نمی‌توان هیچ‌یک از این معیارها را به عنوان معیار ارزیابی برای مقایسه‌ی این روش‌ها استفاده نمود. بنابراین برای مقایسه عملکرد آن‌ها به دادگان برچسب‌دار نیاز است و از آن‌جا که در شبکه‌های واقعی برچسب‌ها موجود نیستند، بنابراین برای مقایسه الگوریتم‌ها، از شبکه‌های مصنوعی LFR [۱۴] استفاده شده و با معیار NMI ارزیابی شده‌اند. در شبکه‌های مصنوعی LFR ویژگی‌های شبکه‌های واقعی از جمله توانی بودن توزیع درجه گره و اندازه جامعه لحاظ شده است و از این نظر ارزیابی با استفاده از این مجموعه دادگان برچسب‌دار مناسب است.

مشخصات شبکه‌های LFR استفاده شده جهت مقایسه در جدول ۱ ذکر شده است. وضوح ساختار جوامع در شبکه‌ی LFR به پارامتر μ بستگی دارد، که نشان دهنده میانگین کسری از اتصالات با دیگر جوامع به ازای هر گره است. به این معنی که هر چه پارامتر μ شبکه آزمایشی کمتر باشد ساختار جامعه واضح‌تری دارد. برای بررسی بهتر عملکرد روش‌های مورد مقایسه در این آزمایش مقدار پارامتر μ از ۰ تا ۰،۸ با فواصل ۰،۰۵ تغییر داده شده‌است. در شکل ۳ نتیجه خروجی الگوریتم‌ها ذکر شده‌است.

جدول ۱: مشخصات شبکه LFR استفاده شده.

مقدار پارامتر μ	حدوده اندازه جامعه	میانگین درجه گره	حدوده درجه گره	پارامترهای توان و τ_1 و τ_2	اندازه شبکه
۰ - ۰،۸	۲۰ - ۵۰	۲۰	۰ - ۵۰	(۱۹) و (۲۰)	۱۰۰

همان‌طور که از شکل ۳ مشخص است زمانی که $\mu < 0,1$ است تفاوت قابل توجهی میان الگوریتم‌ها دیده نمی‌شود ولی با افزایش

شکل ۲: تعاملات میان آتماتای یادگیر باز و محیط

۵.۲ چارچوب الگوریتم SIG-CLA

رونده الگوریتم SIG-CLA به این صورت می‌باشد که در هر تکرار، هر آتماتان یادگیر براساس بردار احتمال اقدام متناظر ش یک اقدام انتخاب می‌کند. اقدام‌های آتماتاتی یادگیر در کل شبکه، بردار راه حل $S(t) = (\alpha_1(t), \alpha_2(t), \dots, \alpha_n(t))$ را تشکیل می‌دهد. برای نمایش ساختار جامعه‌ی شبکه، پردازش روی بردار راه حل انجام می‌شود و $S(t)$ به بردار عضویت $C(t) = (c_1(t), c_2(t), \dots, c_n(t))$ تبدیل می‌شود. در اینجا محیط عمومی، سیگنیفیکنت (t) را برای ساختار جامعه‌ی جاری در شبکه محاسبه می‌کند. محیط محلی هر آتماتان یادگیر جوامع گره‌های همسایه آن را در نظر می‌گیرد. برای آتماتان یادگیر در هر گره تحت ارضی دو شرط زیر به صورت همزمان، به آن آتماتان پاداش داده می‌شود:

(۱) سیگنیفیکنس ساختار جامعه‌ی جاری از بهترین مقدار سیگنیفیکنس در تکرارهای قبل کمتر نباشد. یعنی برای دادن پاداش سیگنیفیکنس در نظر گرفته شود بطوری که ساختارهای با سیگنیفیکنس بالا شناس دریافت پاداش را داشته باشند.

(۲) گره مورد نظر شرط تعریف جامعه‌ی رقوان را رعایت کند، که مستلزم این است که در آن گره تعداد اتصالات داخلی آن از تعداد اتصالات آن گره به هر جامعه‌ی دیگر کمتر نباشد.

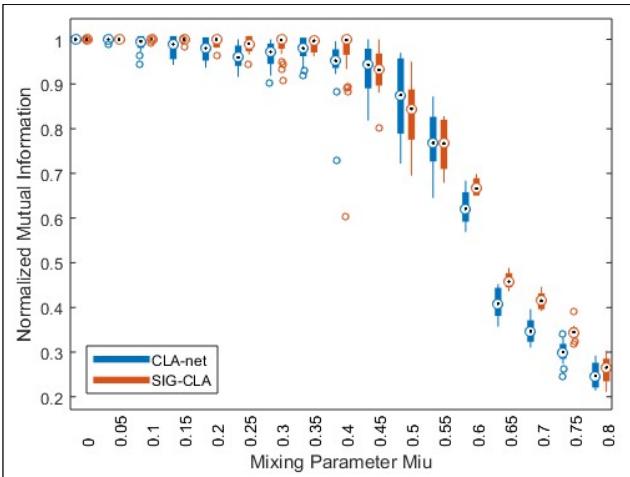
در غیر این صورت آتماتان یادگیر مذکور از محیط پاسخ جریمه دریافت خواهد کرد. پس از آن الگوریتم CP_{RP} انجام می‌شود. برای هر آتماتان یادگیر، اقدام بهینه‌ی جاری طبق رابطه (۵) بدست می‌آید. در این رابطه e_m یک بردار واحد $[0 \dots 0]^T$ است که اقدام بهینه تخمین زده شده جاری را که تخمین پاداش بیشینه نماید، با یک نمایش می‌دهد و بقیه‌ی اقدام‌ها مقدار صفر را دارند.

$$p(t+1) = (1 - \lambda) P(t) + \lambda e_m \quad (5)$$

پس از آن بردار احتمالاتی اقدام‌ها براساس روابط (۶) به روزرسانی می‌شوند. که در این رابطه $z_i(t)$ تعداد دفعاتی است که نامین اقدام انتخاب شده‌است و $w_i(t)$ تعداد دفعاتی است که اقدام a_i پاداش گرفته است.

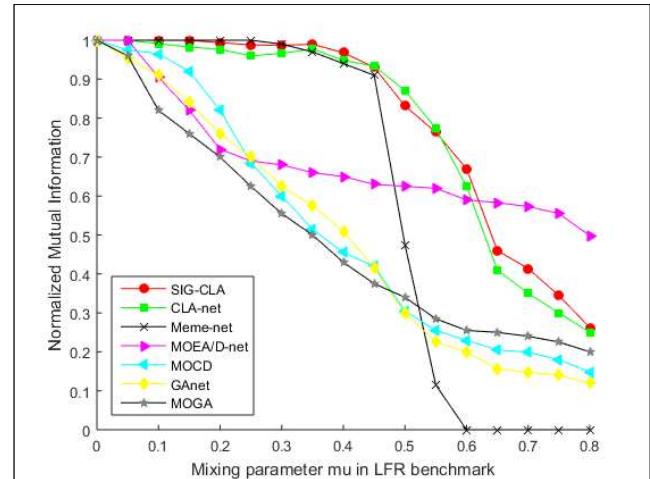
می‌آید. در مجموع با توجه به این منحنی‌ها می‌توان نتیجه گرفت که الگوریتم SIG-CLA در بیشتر موقعیت‌ها بر روی شبکه‌های معیار عملکرد خوبی دارد.

از آنجا که از بین روش‌های مورد مقایسه CLA-net عملکرد بهتری نسبت به سایرین دارد، در آزمایش بعدی، نمایش نمودار شمعی مقایسه‌ای روی توزیع نتایج این روش با الگوریتم پیشنهادی (-SIG) در شکل ۴ نمایش داده شده است. در این نمودار حد بالا و پایین و میانگین نتایج به ازای هر دو روش نشان داده شده است. همانطور که از شکل ۴ نیز پیداست در هر دو روش پراکندگی جواب‌ها زمانی که پارامتر μ نزدیک به ۰,۵ است زیاد است. چرا که در این شرایط تعداد اتصالات بین گره‌های داخل جوامع و بیرون جوامع تقریباً برابر است و جوامع موجود شرط محلی دو الگوریتم را رعایت نمی‌کنند، لذا باعث شده که در تکرارهای مختلف آزمایش جواب‌های مختلفی به دست آید. به طور کلی عملکرد SIG-CLA بهتر بوده است چرا که پراکندگی جواب‌های آن به ازای هر آزمایش به نسبت کمتر از CLA-net بوده و به جز در حالت $\mu = 0,5$ در بقیه موارد برتری داشته یا یکسان عمل کرده است.

شکل ۴: مقایسه‌ی توزیع نتایج دو روش CLA-net و SIG-CLA.

مقدار پارامتر μ ، ساختار شبکه پیچیده‌تر شده و کارایی تمامی روش‌ها به جز SIG-CLA، CLA-net و MIGA باشد زیادی کاهش می‌باید و این روش‌ها دیگر قادر به تشخیص درست اجتماعات نیستند. وقتی که $\mu < 0,4$ است الگوریتم SIG-CLA همواره بخش‌بندی مناسبی را می‌دهد و $NMI \approx 1$ را به دست می‌دهد. در این بازه روش‌های CLA-net و MIGA نیز نتایج قابل قبولی می‌دهند. به ازای $\mu < 0,4$ روش SIG-CLA بهوضوح نسبت به تمامی روش‌ها بهتر عمل کرده است (البته به جز در $\mu = 0,5$ روش CLA-net نتیجه‌ی بهتری داشته است). برای $\mu < 0,45$ روش SIG-CLA از MOEA/D-net پیشی می‌گیرد ولی روش SIG-CLA همچنان از سایر روش‌ها بهتر عمل کرده است. لازم به ذکر است که عملکرد MOEA/D-net برای شبکه‌های با مقدار پارامتر μ پایین ($\mu < 0,45$) خوب عمل نکرده است. در صورتی که شبکه‌های اجتماعی واقعی دارای جوامع معنی‌دار هستند به این معنی که اندازه μ در آن‌ها کم است. زمانی که μ بیشتر از $0,5$ باشد یک سری از جوامع موجود شرط رفوان را ارضاء نمی‌کند و لذا الگوریتم SIG-CLA پاسخ مناسبی از محیط محلی دریافت نمی‌کند در نتیجه کارایی این الگوریتم پایین

شکل ۳: مقایسه‌ی روش SIG-CLA با سایر روش‌ها بر روی شبکه‌های LFR.

داشته است و NMI بهتری را به دست می‌دهد. لذا می‌توان نتیجه گرفت که این روش به صورت معنی‌دار در تمامی حالات به جز یک مورد نسبت به روش CLA-net و همچنین سایر روش‌های مورد مقایسه برتیری داشته است.

همچنین جهت اطمینان از نتایج بدست آمده، از آزمون t^6 استفاده شده است. آزمون t در این ارزیابی با درجه آزادی 75 و فاصله اطمینان ۹۵درصد انجام شده است. که به ازای هر آزمایش مشخص می‌کند که آیا SIG-CLA بهتر، بدتر و یا مشابه روش CLA-net عمل کرده است. نتایج این آزمون در جدول ۲ آورده شده است. اختلاف معنی‌دار همراه با برتری با هاشور و تساوی به صورت بی‌رنگ نشان داده شده است. جدول ۲ نشان می‌دهد که روش پیشنهادی SIG-CLA در مقایسه با روش CLA-net در یک مورد بدتر ($\mu = 0,5$) در ۵ مورد مشابه و در بقیه ۱۱ حالت نسبت به CLA-net برتری

⁶ T-test

⁷ Freedom degree

جدول ۲: مقایسه‌ی روش SIG-CLA با CLA-net از طریق آزمون t .

CLA-net	SIG-CLA	μ	CLA-net	SIG-CLA	μ
$.9337 \pm .488$	$9305 \pm .399$	$.45$	$1 \pm .$	$1 \pm .0002$	$.$
$.8711 \pm .779$	$8313 \pm .736$	$.5$	$.9997 \pm .0019$	$1 \pm .$	$.05$
$.7739 \pm .589$	$7639 \pm .478$	$.55$	$.9910 \pm .122$	$.9997 \pm .0014$	$.1$
$.6250 \pm .343$	$6713 \pm .141$	$.6$	$.9824 \pm .0194$	$.9994 \pm .0031$	$.15$
$.4079 \pm .261$	$4603 \pm .120$	$.65$	$.9766 \pm .0215$	$.9940 \pm .0085$	$.2$
$.3494 \pm .219$	$4140 \pm .128$	$.7$	$.9598 \pm .0214$	$.9878 \pm .0132$	$.25$
$.3022 \pm .195$	$3446 \pm .122$	$.75$	$.9660 \pm .0252$	$.9871 \pm .0236$	$.3$
$.2493 \pm .241$	$2621 \pm .226$	$.8$	$.9776 \pm .0212$	$.9896 \pm .0130$	$.35$
			$.9484 \pm .473$	$.9681 \pm .768$	$.4$

- [5] Fortunato, Santo, and Marc Barthelemy. "Resolution limit in community detection." *Proceedings of the National Academy of Sciences* 104.1 (2007): 36-41.
- [6] Traag, Vincent A., Gautier Krings, and Paul Van Dooren. "Significant scales in community structure." *Scientific reports* 3 (2013).
- [7] Pizzuti, Clara. "Ga-net: A genetic algorithm for community detection in social networks." *Parallel Problem Solving from Nature—PPSN X*. Springer Berlin Heidelberg, 2008. 1081-1090.
- [8] Pizzuti, Clara. "A multiobjective genetic algorithm to find communities in complex networks." *Evolutionary Computation, IEEE Transactions on* 16.3 (2012): 418-430.
- [9] Gong, Maoguo, et al. "Community detection in networks by using multiobjective evolutionary algorithm with decomposition." *Physica A: Statistical Mechanics and its Applications* 391.15 (2012): 4050-4060.
- [10] Zhao, Yuxin, et al. "A cellular learning automata based algorithm for detecting community structure in complex networks." *Neurocomputing* 151 (2015): 1216-1226.
- [11] Raghavan, Usha Nandini, Réka Albert, and Soundar Kumara. "Near linear time algorithm to detect community structures in large-scale networks." *Physical Review E* 76.3 (2007): 036106.
- [12] Park, YoungJa, and ManSuk Song. "A genetic algorithm for clustering problems." *Proceedings of the third annual conference on genetic programming*. 1998.
- [13] Beigy, Hamid, and Mohammad Reza Meybodi. "A mathematical framework for cellular learning automata." *Advances in Complex Systems* 7.03n04 (2004): 295-319.
- [14] Lancichinetti, Andrea, Santo Fortunato, and Filippo Radicchi. "Benchmark graphs for testing community detection algorithms." *Physical review E* 78.4 (2008): 046110.
- [15] M. Gong, B. Fu, L. Jiao, memetic algorithm for community detection in networks, Phys. Rev. E 84(2011)056101.
- [16] C. Shi, Z. Y. Yan, Y. N. Cai, B. Wu, Multi-objective community detection in complex networks, Appl. Soft Comput. 12(2012)850-859.
- [17] S. Fortunato, "Community detection in graphs," *Physics Reports*, vol. 486, pp. 75-174, 2010.

۴ نتیجه‌گیری و پیشنهادات

در این مقاله یک روش بهینه‌سازی چندهدفه مبتنی بر آtomاتی یادگیر سلولی ارائه شد. در این روش برای یادگیری از دو محیط عمومی و محلی استفاده شد. تعاملات با محیط عمومی تضمین می‌کند که الگوریتم SIG-CLA در جهت یافتن ساختار جامعه‌ای با سیگنیفیکنس بهینه پیش می‌رود. و تعاملات با محیط محلی ساختار جامعه‌ی بدبست آمده را به تعریف جامعه‌ی رقوان محدود می‌کند. با استفاده از تعامل با این دو محیط متفاوت SIG-CLA می‌تواند به صورت بهینه به ساختار جامعه‌ی مناسب برسد و دچار مشکل محدودیت تغذیک‌پذیری نشود. از جمله چالش‌های موجود در شبکه‌های اجتماعی می‌توان به توجه محدود محققان به این مسئله که شبکه‌های دنیای واقعی اغلب دارای همپوشانی هستند اشاره نمود چراکه در شبکه‌های واقعی یک فرد ممکن است همزمان عضو جامعه دوستان، همکاران و خانواده باشد. در اینجا روش شناسایی جامعه برای جوامع مجزا از هم انجام شده است. لذا در آینده ما به دنبال راهکاری جهت حل این چالش خواهیم بود.

۵ مراجع

- [1] Newman, Mark EJ, and Michelle Girvan. "Finding and evaluating community structure in networks." *Physical review E* 69.2 (2004): 026113.
- [2] Newman, Mark EJ. "Fast algorithm for detecting community structure in networks." *Physical review E* 69.6 (2004): 066133.
- [3] Clauset, Aaron, Mark EJ Newman, and Cristopher Moore. "Finding community structure in very large networks." *Physical review E* 70.6 (2004): 066111.
- [4] Shang, Ronghua, et al. "Community detection based on modularity and an improved genetic algorithm." *Physica A: Statistical Mechanics and its Applications* 392.5 (2013): 1215-1231.